

خبرنامه الگوی اسلام ایران پیشرفت

اخبار مرکز

آزادی و پیشرفت؛

چند نکته از بسپار

دکتر صادق واعظ زاده

از یک منظر، آزادی‌های مدنی مفهوم و پدیده‌ای مدرن است زیرا نه فلاسفه یونان با همه تنوع گویی‌شان به آن پرداختند و نه در قرون وسطی مجاللی به آن داده شد؛ تا این که در قرن هفدهم میلادی کسانی مثل منتسکیو با متانت، و دیگرانی چون ولتر و روسو با جسارت آنرا مطرح کردند و راه افراط پیموندند تا جایی که امروز با حمایت قدرت سیاسی، مرزهای اخلاقی و حقوقی و عقلی آزادی، به نام آزادی، مورد تجاوز قرار می‌گیرد؛ هم‌جنس‌خواهی، اهانت به عقاید دیگران و مجوز خودکشی و کمک به آن. اما از منظری وسیع‌تر، آزادی‌های مدنی ریشه‌ی عمیق‌تر از این دارد. قرآن به‌صراحت از گسستن غل و زنجیرهایی که بر جان و جامعه آدمیان افتاده بود سخن می‌گوید و امام علی (ع) با شعار لاتکن عبد غیرک، فرمان آزادی مدنی انسان را بر مبنای آزادی معنوی او صادر می‌کند. سیره پیامبر (ص) و تاریخ اسلام نیز نمونه‌هایی از آزادی‌های مدنی را نشان می‌دهد که مبنای احکام آن در متون اسلامی ملاحظه می‌شود. به این ترتیب آزادی‌های مدنی از ضروریات اجتماعی اسلام و نیز در شمار شعارهای اصلی انقلاب اسلامی و مورد تأکید قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است. از این رو، پیشرفت اسلامی ایرانی باید آزادی‌های مدنی را به‌عنوان مفهوم و پدیده‌ای اسلامی و بومی در کشور ارتقاء بخشد و مصادیق اصیل و بدیعی از آن را ارائه کند. از طرف دیگر، پیشرفت نو شدن است و الگوی پیشرفت طرح نو و سخن نو است که خود محتاج شرایط لازم برای آزاد اندیشی و آزادی بیان است. پیشرفت بدون این آزادی متصور نیست و گسترش آزادی، ارمغان پیشرفت است. آزادی و پیشرفت لازم و ملزوم هم‌اند.

در جامعه ما طرح سخن نو با موانع قانونی مواجه نیست و انقلاب و نظام حامی و مشوق آن است. اما شرایط مطلوب برای استفاده نخبگان از آزادی سخن مهیا نیست. زیرا سخن نو غالباً واکنش افراطی و نامعقول را برمی‌انگیزد. لذا بسیاری از نخبگان نسبت به مسائل مهم اجتماعی تا حد زیادی سکوت را بر خود روا داشته‌اند. استاد مطهری تحت عنوان «منطق ماشین دودی» نقل می‌کند که در جامعه ما هر کس - مثل قطارهای قدیم - تا وقتی ساکن و ساکت است مورد احترام و تعظیم است اما به محض اینکه راه افتاد و یک قدم برداشت سنگ است که به‌سویش پرتاب می‌شود.

فضای نامناسب سیاست‌ورزی، منطق ماشین دودی را تقویت کرده و هزینه آزادگویی را افزایش داده و دل و دماغ کافی برای مشارکت پرنشاط نخبگان در آزاد اندیشی (ادامه در پشت صفحه)

با حضور گروهی از استادان و صاحب‌نظران اقتصادی و روسای برخی دانشکده‌های اقتصاد؛ طراحی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

اولین جلسه اندیشکده اقتصاد با حضور گروهی از استادان دانشگاه و حوزه و صاحب‌نظران راهبردی در حوزه اقتصاد، در روز چهارشنبه ۱۴/۰۸/۹۱ برگزار شد. در این جلسه دکتر صادق واعظ‌زاده رئیس شورایی عالی و رئیس مرکز طی سخنانی اظهار داشت، اقتصاد مسئله حاد و عاجل دنیا و کشور ما است. اکنون تهاجم تمام عیار اقتصادی بر علیه جمهوری اسلامی ایران در جریان است که خود حاکی از عظمت ایران اسلامی است زیرا کشورهای معمولی مثل عراق و افغانستان و سوریه یا جنگ و تهاجم نظامی مواجه می‌شوند اما علیه کشورهای بزرگ، تهاجم اقتصادی انجام می‌گیرد. پیروزی در این مواجهه، نیازمند تدبیر و مدیریت علمی جمعی است. بنابراین از همه ظرفیت فکری و علمی کشور و تجارب و عبرت‌های گذشته باید استفاده شود و اقتصاد مقاومتی دانش‌بنیان طراحی و اجرا گردد. انجام این وظیفه در افق بلندمدت برعهده اندیشکده اقتصاد به‌عنوان حلقه فکری عالی

با مشارکت دانشگاه امام صادق (ع)؛ پیش‌نویس "سنت‌های الهی در الگوی اسلامی ایران پیشرفت" تدوین می‌شود

پیش‌نویس "سنت‌های الهی در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت" به همت دانشگاه امام صادق (ع) تدوین می‌شود. پس از ملاقات و مذاکره رئیس مرکز با حضرت آیت‌اله مهدوی کنی رئیس دانشگاه امام صادق (ع) در خصوص همکاری دانشگاه در تهیه الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ معاونت پژوهشی دانشگاه حسب تقاضای مرکز طرح مشارکت دانشگاه در این امر را به مرکز ارائه کرد. بر اساس این طرح تدوین سنت‌های

تهیه پیش‌نویس سند «چرخه نوآوری» از سوی دانشگاه صنعتی شریف

در پی مذاکرات رئیس دانشگاه صنعتی شریف و معاون هماهنگی و نظارت فرآیندی مرکز، توافقات لازم در خصوص نحوه همکاری این دانشگاه در فرآیند تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت به‌عمل آمد. بر این اساس پژوهشکده سیاست‌گذاری علم،

با مشارکت تعدادی از رؤسای دانشکده‌های معماری و شهرسازی مسائل اساسی معماری و شهرسازی بررسی شد

نشست مشورتی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت با تعدادی از رؤسای دانشکده‌های معماری و شهرسازی در روز دوشنبه ۱۷/۰۷/۱۳۹۱ در محل مرکز برگزار گردید. در آغاز جلسه، معاون علمی و تقسیم کار ملی مرکز پس از تبیین جایگاه اندیشکده‌ها، به عنوان اولین حلقه نظام مشارکت نخبگانی در فرآیند تدوین الگو، از تشکیل اندیشکده معماری، شهرسازی، عمران و حمل و نقل در آینده نزدیک خبر داد. در این جلسه که رؤسای دانشکده شهرسازی دانشگاه تهران، دانشکده معماری و هنر دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه علم و صنعت و دانشگاه فردوسی مشهد و نیز نمایندگان از دانشکده عمران دانشگاه امیرکبیر و دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه هنر حضور داشتند، موضوعات و مسائل ذیل مطرح شد:

- ۱- بررسی اوضاع کنونی معماری و شهرسازی و

چهارمین نشست اندیشه‌های راهبردی با موضوع «آزادی» برگزار شد

چهارمین نشست اندیشه‌های راهبردی، با موضوع «آزادی» با حضور استادان، محققان و صاحب‌نظران ممتاز دانشگاهی و حوزوی، ۲۳ آبان‌ماه ۱۳۹۱ در محضر رهبر فرزانه انقلاب اسلامی برگزار شد.

بنا بر اعلام دبیرخانه نشست اندیشه‌های راهبردی بیش از یکصد مقاله از سوی استادان و محققان دانشگاهی و حوزوی در محورهای دوازده‌گانه اعلام شده قبلی به دبیرخانه رسید که پس از ارزیابی و داورى آنها بصورت بی‌نام و الکترونیکی، مقالات برگزیده تعیین شدند. ۶۲ مقاله برگزیده در مجموعه مقالات چاپ شد. در این نشست که ده مقاله برگزیده ارائه شد، حاضران، به بحث و تبادل نظر و ارائه دیدگاه‌های خود پرداختند. در پایان نشست، رهبر فرزانه انقلاب اسلامی، رهنمودهای خویش را بیان کردند. در این نشست، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای نیاز شدید کشور به تفکر و اندیشه‌ورزی در مقولات زیربنایی را از اهداف و علل اصلی برگزاری نشست‌های راهبردی خواندند. ایشان همچنین اهمیت ارتباط مستقیم با نخبگان و زمینه‌سازی برای دستیابی به پاسخ سوالات مهم در مقولات بنیانی و حیات اجتماعی را از دیگر اهداف اصلی برگزاری نشست‌های راهبردی دانستند.

رهبر انقلاب با تأکید بر اینکه ما در مقوله آزادی به دنبال شناخت نظر اسلام هستیم، مهم‌ترین تفاوت میان دیدگاه اسلام و غرب در خصوص آزادی را، منشأ و پایه بحث آزادی دانستند و افزودند: در اندیشه لیبرالیستی، منشأ آزادی، تفکر انسان‌گرایی یا همان اومانیزم است در حالی که در اسلام مبنای آزادی، توحید به معنای اعتقاد به خدا و کفر به طاغوت است. ایشان با اشاره به منابع فراوانی که درباره آزادی در منابع اسلام وجود دارد افزودند؛ با وجود این منابع، امروز خلأهای فراوانی در باب آزادی داریم که باید با تفکر و اندیشه‌ورزی و پاسخ دادن به همه مسائل و سوالات مطرح در مقوله آزادی، به سمت منظومه‌سازی حرکت کنیم.

ایشان کرامت انسانی را از دیگر مبانی اصلی آزادی در اسلام دانستند و به طرح بحث آزادی در منابع اسلامی از چهار منظر «حق در قرآن»، «حق در فقه و حقوق»، «تکلیف» و «نظام ارزشی» اشاره نمودند.

در ابتدای این نشست دکتر واعظ زاده دبیر نشست اندیشه‌های راهبردی گزارشی از ضرورت‌ها و مراحل تشکیل این نشست‌ها و نیز فعالیت‌های مختلف مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت شامل تشکیل اندیشکده‌های مرکز، برگزاری کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، تهیه نقشه راه تدوین الگو، برگزاری کنگره پیشگامان پیشرفت، گفتمان‌سازی و اطلاع‌رسانی گسترده به استادان و محققان و مشورت گسترده با صاحب‌نظران دانشگاهی و حوزوی بیان کرد و بهره‌گیری از نظرات مطرح شده در نشست‌های اندیشه‌های راهبردی در تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت را مهم‌ترین دستاورد نشست‌های اندیشه‌های راهبردی عنوان کرد.

علاقه‌مندان جهت مطالعه مبسوط بیانات رهبر فرزانه انقلاب اسلامی به وبگاه زیر مراجعه نمایند:
www.Khamenei.ir

همکاری سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) در انتشار کتاب‌های مربوط به پیشرفت

در جلسه‌ای که با حضور رئیس مرکز و حجه الاسلام والمسلمین دکتر احمد احمدی رئیس سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) در تاریخ ۲۹/۰۷/۹۱ برگزار شد. زمینه‌های همکاری این سازمان در عرصه تألیف کتاب‌های تخصصی در حوزه‌های مرتبط با پیشرفت اسلامی ایرانی مورد بحث و بررسی قرار گرفت. در این جلسه، دکتر صادق واعظ‌زاده با تأکید بر ضرورت نظریه‌پردازی، تولید و تعمیق محتوا در خصوص پیشرفت

(ادامه در پشت صفحه)

آسیب‌شناسی وضع موجود.

۲- تبادل نظر در مورد نحوه تعیین مسایل اساسی کشور در حوزه‌های مرتبط با اندیشکده معماری، شهرسازی، عمران و حمل و نقل.

۳- تأکید بر تدوین شاخص‌های استانی و منطقه‌ای در زمینه معماری و شهرسازی و لزوم الگوبرداری از معماری شهرهایی مانند اصفهان، یزد و کاشان و...

۴- ضرورت توجه به حقوق نسل‌های آینده در امر شهرسازی.

۵- بررسی علل اجرایی نشدن برخی از مصوبات معماری و شهرسازی در سطح کشور.

۶- تبیین جایگاه و حوزه عمل اندیشکده، به گونه‌ای که با وظایف دیگر مرکز و سازمان‌های مرتبط تداخل نداشته باشد.

در پایان قرار شد حاضران، اسامی استادان و صاحب‌نظران شاخص در این حوزه را برای عضویت در اندیشکده تهیه و به مرکز پیشنهاد نمایند.

حلقه‌ها و کانون‌های فکری الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت تشکیل می‌شوند

حلقه‌ها و کانون‌های فکری الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت با استناد به اساسنامه مرکز و به منظور حمایت، تقویت و ترویج فرهنگ و گفتمان پیشرفت اسلامی ایرانی تشکیل می‌شوند. حلقه‌ها و کانون‌ها، مجموعه‌هایی مردمی و غیر دولتی هستند که در دانشگاه‌ها، حوزه‌های علمیه، مراکز پژوهشی و سازمان‌ها پیرامون موضوعات مرتبط به پیشرفت تشکیل می‌شوند. این مجموعه‌ها، فاقد نقش اجرایی و کارکرد سیاسی هستند. هر حلقه از حداقل پنج صاحب‌نظر در رشته‌های متناسب علمی با درجه کارشناسی ارشد و بالاتر که دست‌کم یکی از آنان عضو هیأت علمی با رتبه استادیاری و بالاتر و یا دارای سوابق مفید مدیریت راهبردی باشد تشکیل می‌گردد. هر کانون متشکل از حداقل سه حلقه است و دانشجویان نیز می‌توانند به عضویت دانشجویی کانون‌ها و حلقه‌ها درآیند. اهداف این کانون‌ها شامل بسترسازی برای طرح مباحث راهبردی به ویژه مسائل مربوط به پیشرفت در سطح جامعه و مجامع علمی، زمینه‌سازی برای تعمیق و توسعه تفکر و نظریه‌پردازی و ایجاد

طراحی الگوی اسلامی ایرانی اقتصاد آغاز شد

(ادامه از صفحه قبل)
۲- اذعان به دشواری کار به علت تفاوت و تفرق دیدگاه‌های استادان و صاحب‌نظران اقتصادی کشور و لزوم تلاش و پیگیری جدی
۳- ضرورت استفاده از ظرفیت گسترده فکری کشور و توجه به تحقیقات و برنامه‌ریزی‌ها و تجارب متنوع گذشته و پرهیز از دوباره کاری
۴- فراهم ساختن فضای تضارب آرا و آزاد اندیشی واقعی
۵- ایفای نقش مستمر و پایدار اندیشکده به عنوان اتاق مدیریت و راهبری فکری به‌منظور حرکت از تفرق آراء به سوی وفاق نظر
۶- اهتمام به کسب دستاوردهای مشخص برطبق زمانبندی معین
۷- تدوین پیش‌نویس اصول و مبانی اسلامی اقتصاد به‌صورت عمیق، موجز و عملیاتی‌تر طرف حداکثر شش ماه با بررسی دیدگاه‌های مختلف که به صورت مکتوب از سوی مراکز و شخصیت‌های علمی پیشنهاد و تشریح می‌شود
۸- تشکیل دبیرخانه قوی برای اندیشکده سپس طبق دستور جلسه، حاضران شخصیت‌های برجسته علمی موردنظر را برای افروخته شدن به ترکیب اندیشکده پیشنهاد کردند و در انتها نسبت به نامزدهای ریاست اندیشکده نظر خواهی شد.

بین‌الملله

مؤسسه توسعه آلمان (GDI) German Development Institute

در این شماره مؤسسه توسعه آلمان (GDI) معرفی می‌شود. این مؤسسه، اندیشکده‌ای پژوهشی برای مطالعه توسعه جهانی و سیاست‌های مربوط است. مؤسسه که در شهر بن قرار دارد در سال ۱۹۶۴ تأسیس شده و یک شرکت غیر انتفاعی با مسئولیت محدود است که اصل استقلال علمی در اساسنامه آن مورد تأکید قرار گرفته است. این مؤسسه اساس کار خود را بر نقش متقابل بین تحقیق، مشاوره و آموزش قرار داده است. این سه حوزه، هرچند مکمل یکدیگرند لیکن ویژگی‌های ممتاز مؤسسه را نیز نشان می‌دهند. مؤسسه توسعه آلمان همچون پلی بین تئوری و عمل بوده و در قالب شبکه‌های تحقیقاتی بین‌المللی کار می‌کند.

رسیدن به وفاق کلی در حوزه مسائل خانواده با جمع‌بندی پژوهش‌های انجام شده

نخستین جلسه اندیشکده خانواده در تاریخ ۹۱/۸/۲۲ به ریاست آقای دکتر افروز برگزار گردید. در این جلسه ضمن تشریح جایگاه و نقش اندیشکده‌ها در تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، تفاوت و ساختار این اندیشکده با دیگر مراکز پژوهشی در عرصه خانواده مورد بحث و بررسی اعضا قرار گرفت. پرهیز از موازی کاری و جمع‌بندی تمام پژوهش‌های انجام شده تاکنون در حوزه خانواده و رسیدن به وفاق کلی در این حوزه و ارائه منشور

نخستین جلسه اندیشکده فقه و حقوق اسلامی برگزار شد

نخستین جلسه اندیشکده فقه و حقوق اسلامی با حضور اعضا و به ریاست حجه الاسلام والمسلمین ابوالقاسم علی‌دوست برگزار شد. در این جلسه ضمن بررسی نقش و جایگاه اندیشکده در تهیه الگو، نسبت به وظایف اندیشکده تبادل‌نظر بعمل آمد. تدوین مبانی فقهی و حقوقی پیشرفت و بررسی و مشاوره

همکاری سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) در انتشار کتاب‌های مربوط به پیشرفت

(ادامه از صفحه قبل)
اسلامی ایرانی مبتنی بر پژوهش‌های اصیل اسلامی و علمی، رونق تدریجی عرضه و تقاضای علمی برای تدوین و انتشار کتاب‌های مربوط به پیشرفت اسلامی ایرانی در رشته‌های مختلف علمی را یادآور شد. وی روند افزایش انتشار مقالات پژوهشی و نیز انتخاب عنوان رساله‌ها و پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی در این خصوص را از بسترهای رشد عرضه و تقاضای این کتاب‌ها برشمرد و ورود سازمان سمت و سایر ناشران معتبر علمی کشور را به این حوزه مفید و مغتنم دانست. آقای دکتر احمدی نیز

اخبارمركز

از آبان تا اسفند ۹۱:

سلسله نشست‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت برگزار می‌شود

دومین سلسله از نشست‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت از روز سه‌شنبه ۱۶ آبان ماه هر دو هفته یکبار در دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران از سوی گروه مطالعات توسعه اسلامی برگزار می‌شود. سخنرانان این جلسات به ترتیب حضور آقایان دکتر انشاءالله رحمتی، دکتر علی اکبر ولایتی، دکتر رضا داوری اردکانی، دکتر محسن جوادی، دکتر حسین کچویان، دکتر محمدجواد صافیان،

جوانان و الگو

با هدف مشارکت و نقش آفرینی جوانان در تدوین و تحقق الگوی پیشرفت:

دومین کنگره پیشگامان پیشرفت ۲۳ آذر ماه برگزار می‌شود

دومین کنگره پیشگامان پیشرفت با مشارکت دانشجویان تحت پوشش بنیاد ملی نخبگان، راهبران انجمن‌های علمی و تشکل‌های دانشجویی، دانشجویان و جوانان اهل قلم و بیان و صاحبان دیدگاه‌های راهبردی و ایده‌های اجتماعی نوین، ۲۳ آذرماه در محل مرکز همایش‌های دانشگاه شهید بهشتی برگزار می‌شود.

دکتر سید مهدی فخرایی، دبیر کنگره پیشگامان پیشرفت، ضمن اعلام این خبر افزود: این کنگره، بستری برای طرح دیدگاه‌ها و ایده‌های اصیل و مستقل جوانان و دانشجویان ایرانی نسبت به مسائل و نیازهای اساسی کشور است. مهمترین موضوعاتی که در این کنگره مورد بحث و تبادل